

Ганошенко О. М., к.т.н.

*Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна*

СТАН ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗАХВОРЮВАНOSTІ

Стан здоров'я населення є важливим соціальним індикатором, що відображає благополуччя населення, його соціально-економічне, демографічне, санітарно-гігієнічне та екологічне становище.

Один із факторів який впливає на здоров'я та тривалість життя населення – екологічний, а саме стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ґрунтового середовища та особливості клімату. Тому нагальним питанням є збереження здоров'я населення, в тому числі запобігання негативного впливу на нього факторів навколишнього середовища.

Антропогенний вплив на навколишнє середовище призводить до зростання захворюваності різними хворобами, що призводить до погіршення стану здоров'я населення. Показники захворюваності і смертності залежать від великої кількості факторів – соціальних, економічних і, не в останню чергу, екологічних.

На стан здоров'я людей впливають всі складові довкілля – повітря, вода, ґрунти і біота. Маємо невтішну статистику – постійне зменшення кількості населення області (рис. 1), так за останні 10 років чисельність постійного населення Полтавської області зменшилося на 112,6 тис. осіб, що становить 7,5%.

Загальна захворюваність населення оцінюється за показниками поширення хвороб та первинної захворюваності. Тенденція уперше зареєстрованих випадків захворювання населення Полтавської області носить мінливий характер, так з 2011 р. по 2013 р. спостерігається зниження поширеності хвороб серед населення та зниження рівнів первинної захворюваності, а далі відбуваються коливання – спади рівня захворюваності чергуються з його підвищенням (рис. 2). Найбільшу частку серед уперше зареєстрованих хвороб становлять хвороби органів дихання, що свідчить про особливе значення стану атмосферного повітря на здоров'я населення. Також до хвороб, частота випадків яких безпосередньо залежить від стану навколишнього середовища і мають достатньо високий рівень захворювань слід віднести: хвороби системи кровообігу, сечостатевої системи, шкіри та підшкірної клітковини й травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин [1].

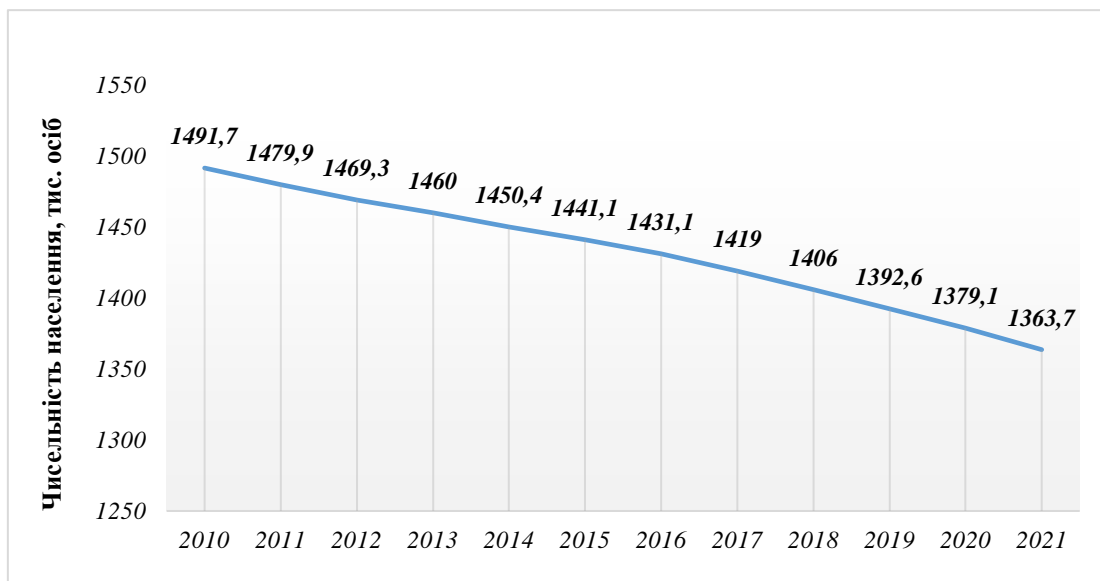

Рис. 1. Динаміка зміни чисельності постійного населення Полтавської області 2010-2021 рр.

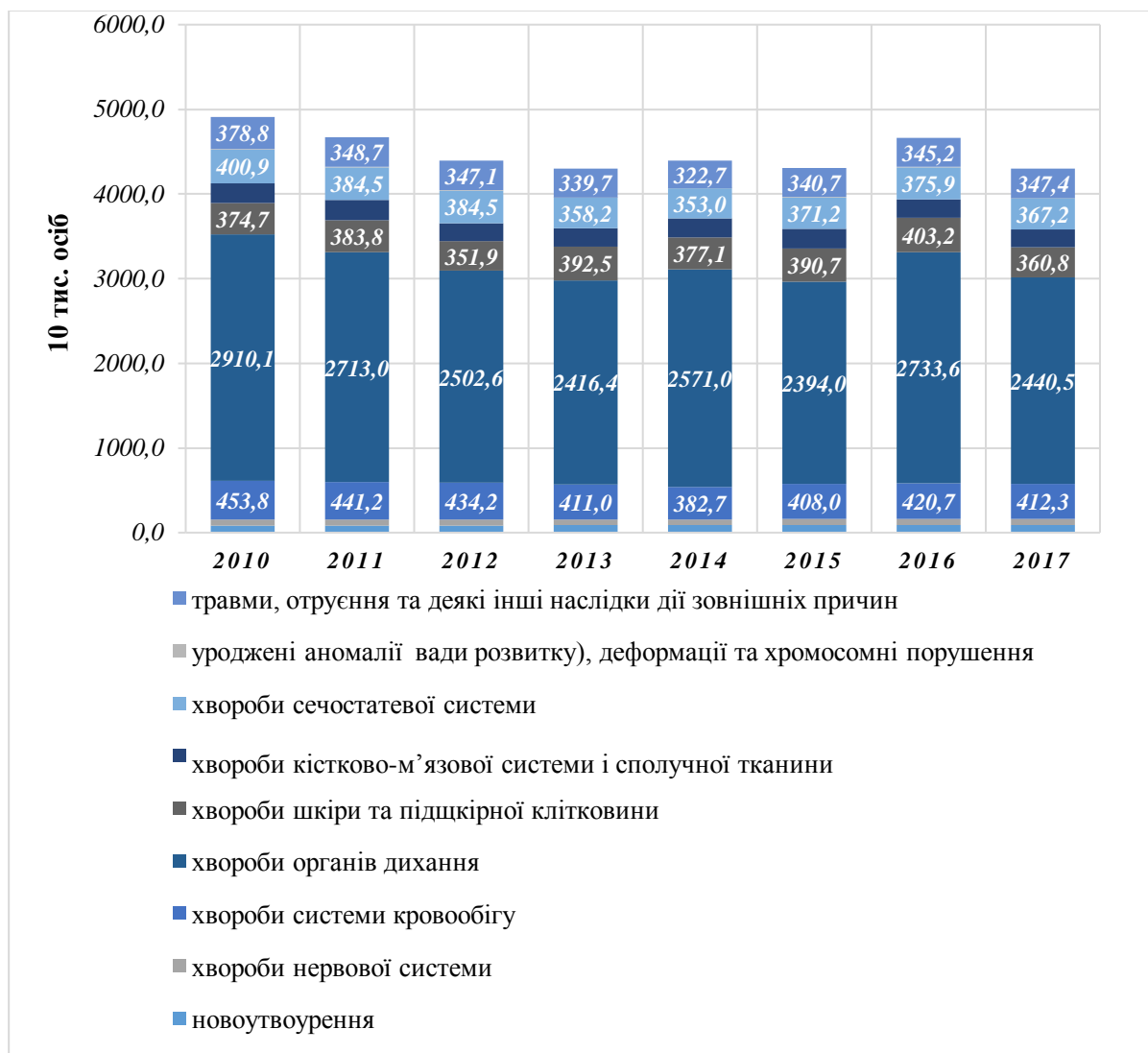

Рис. 2. Динаміка уперше зареєстрованих випадків захворювань у Полтавській області 2010-2017 рр.

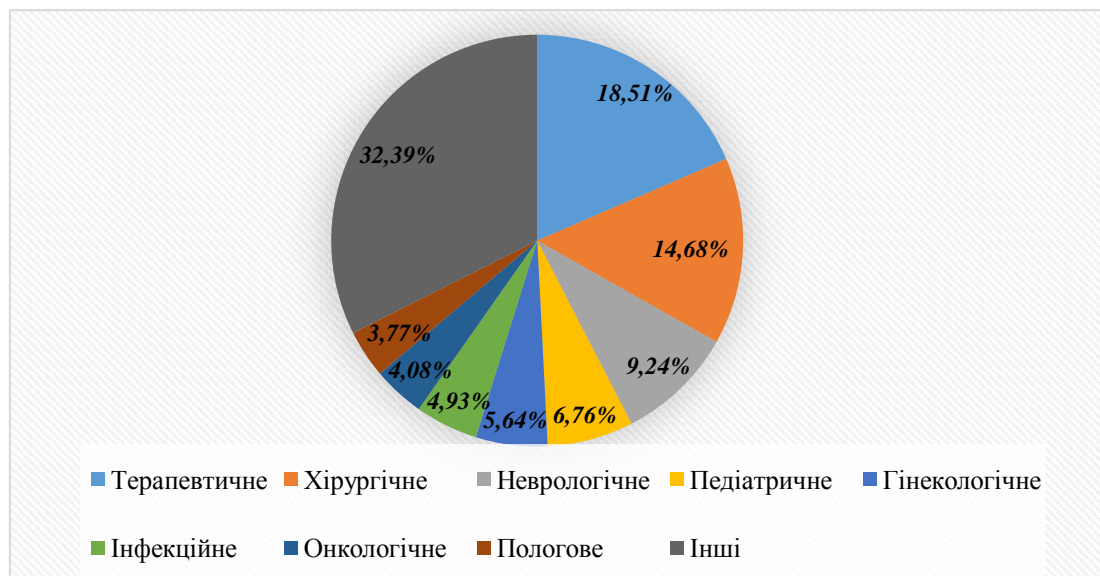

Рис. 3. Аналіз структури госпіталізацій та надання допомоги за відділеннями у Полтавській області 2017-2019 рр.

Головними причинами смертності населення у Полтавській області залишаються хвороби системи кровообігу (70,5% від загальної кількості померлих), новоутворення (14,3%) та зовнішні причини смерті (4,6%) (рис.3).

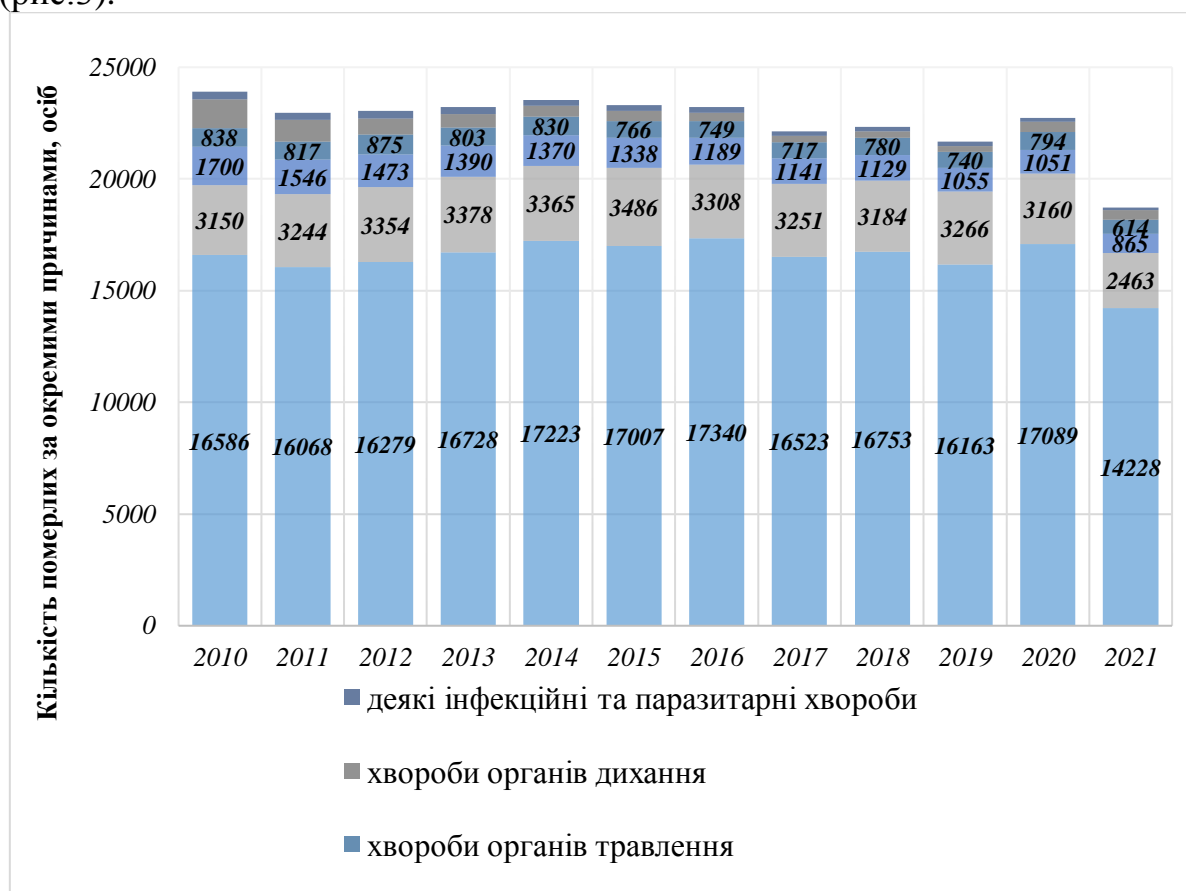

Рис. 4. Динаміка кількості померлих за окремими хворобами у Полтавській області 2010-2021* рр.

*Данні за 2021 р. вказані станом на кінець жовтня 2021 р.

Місця видалення відходів, зважаючи на їх велику кількість у Полтавській області, є одними з основних джерел потрапляння забруднюючих та небезпечних речовин у навколишнє середовище. До складу емісій забруднюючих речовин, що надходять в атмосферне повітря від площинних джерел – полігонів й звалищ ТПВ, належать такі мікрокомпоненти як пил, сірчистий ангідрид, формальдегід, оксиди вуглецю, альдегіди та органічні кислоти, які є джерелами неприємних запахів, а також фіксуються сліди HF і діоксинів, толуол, аміак, ксилол.

Але на сьогодні при відсутності достатніх даних моніторингу стану довкілля в районах розташування полігонів й звалищ ТПВ, можна лише констатувати той факт, що ризик для здоров'я населення від таких площинних джерел як полігони й звалища ТПВ має опосередкований і пролонгований характер за причини постійних емісій забруднюючих та небезпечних речовин у довкілля (в атмосферне повітря, ґрунтове середовище та водні об'єкти).

Як захід із мінімізації такого негативного впливу на умови життя та здоров'я людей можна і потрібно розглядати дотримання встановлених законодавством України розмірів санітарно-захисних зон від житлової забудови до місць розташування полігонів й звалищ ТПВ та об'єктів оброблення/перероблення відходів.

Використані інформаційні джерела:

1. <http://uoz.gov.ua/%d0%b0%d0%bd%d0%b0%d0%bb%d1%96%d1%82%d0%b8%d1%87%d0%bd%d1%96-%d0%b4%d0%b0%d0%bd%d0%bd%d1%96-%d0%be%d1%85%d0%be%d1%80%d0%be%d0%bd%d0%b8-%d0%b7%d0%b4%d0%be%d1%80%d0%be%d0%b2%d1%8f/7-%d0%b7%d0%b0%d0%b3%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b0-%d0%b0%d0%bd%d0%b0%d0%bb%d1%96%d1%82%d0%b8%d0%ba%d0%b0-%d0%be%d0%b1%d0%bb%d0%b0%d1%81%d0%bd%d0%be%d1%97-%d1%96%d0%bd%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0/7-2-%d0%ba%d0%be%d0%bc%d0%bf%d0%bb%d0%b5%d0%ba%d1%81%d0%bd%d0%b8%d0%b9-%d0%b0%d0%bd%d0%b0%d0%bb%d1%96%d0%b7-%d1%81%d1%82%d1%80%d1%83%d0%ba%d1%82%d1%83%d1%80%d0%b8-%d0%b3%d0%be%d1%81%d0%bf%d1%96%d1%82/>